

خیابانی که قرار بود شانزلیزه باشد

سومین تور تهرانگردی مرکز تهران شناسی همشهری به یک خیابان قدیمی در قلب پایتخت رسید

۲۲

چهارشنبه ۱۹ بهمن ۱۴۰۱ | ۱۷ رجب ۱۴۴۴ | سال سی و یکم و شماره ۸۷۱

همیشه‌ها کی انقلاب

رسوایی وارثان تاج و تخت

سرگذشت فرزندان پهلوی با نکبت همراه است؛ از خودکشی لیلیا و علیرضا گرفته تا خیانت و برادرکشی

گزارش

خاندان منحوس پهلوی آنقدر ظلم در قبال مردم ایران زمین داشته‌اند که سرگذشت هر کدام از این خانواده را ورق می‌زنید با نکبت و ذرالت همراه است. بعد از تبعید این

«فرزندام در حالی که در محوطه کاخ نیواوران بازی می‌کردند، شعرهای «هرگ بر شاه» را می‌شنیدند و همین موضوع تأثیر بسیار بدی بر روحیه حساس آنها گذاشت.» سخن که به‌انجام می‌رسد، بغض‌گلو فرح پهلوی را می‌فشارد. فرح در حال واکاوی ریشه‌های فرورفتنیدن لیلیا و علیرضا پهلوی، ۲۴فرزندش در دام اعتیاد و سپس خودکشی است. در اتاقی که با مجری شبکه «هن و تو» مصاحبه می‌کند، جای بسیاری از افراد خالی است. در محل اقامت فرح، جای خانواده زنده‌یاد دکتر حسین فاطمی واقعا خالی است تا برای ملکه پهلوی بازگویند که تیرباران او به‌عنوان وزیر خارجه دولت دکتر مصدق، در حالی‌که تنی به‌شدت تبار داشت، با روح «حساس» آنها چه کرده‌است؟ کاش

خانواده دکتر فاطمی با فرح پهلوی روبه‌رو می‌شدند و به او می‌گفتند که پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، چه‌ا بر سر آنها آمده و آیا این مصیبت‌ها، آنها را همچون لیلیا و علیرضا به‌سوی اعتیاد و خودکشی سوق داده است؟

غریقان دریای ثروت

پس از مردن شاه، همسر، فرزندان و خواهران و برادران او هر کدام مسیر خود را برای ادامه زندگی برگزیدند. وجه تشابه این مسیرهای متفاوت، بهر‌مندی تمامی آنها؛ ثروتی عظیم بود. عکس‌ها و فیلم‌هایی که به‌ویژه طی سال‌های اخیر از زندگی اعضای خاندان پهلوی و منازل کاخ مانند آند در آمریکا و اروپا انتشار یافته، به خوبی نشان می‌دهد که برای آنها فقدان شاه، هرگز مترافد با مصیقه مالی یا فرو‌کاسته شدن از رفاه اقتصادی نبوده است. شاید به همین دلیل باشد که تاکنون جعبه سیاه دارایی‌های هنگفتی که شاه و خانواده‌اش از ایران به خارج منتقل کرده‌اند، به‌صورت دقیق، رمزگشایی نشده‌است.

هتل لئونارد، لندن، ۲۰خرداد۱۳۸۰

لیلیا پهلوی به‌عنوان آخرین فرزند شاه، ۹ساله بود که پدرش مجبور به فرار از ایران شد. او پس از مرگ پدر و به مدد سه‌لارث کلاش، توانست به‌گران‌ترین مدارس دانشگاه‌های آمریکا راه‌یابد. توانمندی مالی این امکان را نیز برای او مهیا کرده بود که بتواند برخی آثار هنری گرانبها را گرد آورد. با این وصف، انتشار خبری از او در ۲۰خرداد ۱۳۸۰، نزدیکانش را شوکه کرد. لیلیا پهلوی در این تاریخ در هتل لئونارد، در مرکز لندن به‌سسر می‌برد و با مصرف ۲۷۰قرص خواب‌آور به زندگی‌اش

سه مسیر در لاله‌زار

قبل از اینکه وارد خیابان لاله‌زار شویم، وارد ناصر خسرو می‌شویم؛ ابتدای ناصر خسرو؛ همانجا که مردان و جوانانی ایستاده‌اند…

۲۴

اسرار خیانت

برادرکشی

رسانه‌های ایران در اردیبهشت ۱۳۴۵ خیر به دنیا آمدن پسر خانواده سلطنتی پهلوی را مخایره کردند. علیرضا پهلوی چهارمین فرزند محمدرشاه بود که بعد از شهنواز، رضا و فرحناز پهلوی متولد شد. با توجه به قوانین شاهنشاهی، ولیعهد کشور مشخص شده بود. مدتی از تولد علیرضا نگذشته بود که بار دیگر توجه خانواده و رسانه‌ها به ولیعهد جلب شدو به دنیا آمدن پسر دوم محمدرضا شاه به حاشیه رفت. در سال ۵۷و باانقلاب مردم ایران شاپور علیرضا به همراه خانواده‌اش، ایران را ترک کرد. در خارج از کشور علیرضا پهلوی پس از مرگ پدرش به کلسی از حلقه سیاسی خانواده پهلوی کنار گذاشته شد. او در خارج از کشور، تحصیلات خود را ادامه داد و در رشته‌های موسیقی و ایران شناسی فارغ‌التحصیل شد. او حالا تحصیل کرده‌ترین فرد خانواده پهلوی به حساب می‌آمد.به‌همین دلیل رضا پهلوی از ترس اینکه روزی برادرش جای او را بگیرد، بایکوت خبری او را تشدید کرد. شاپور علیرضا غیر از این نامهربانی‌ها، مدام با مشکلات دیگری نیز دست‌وپنجه نرم می‌کرد.

ازجمله مرگ پدرش، خودکشی خواهرش لیلیا، ارتباط برادرش رضا با معشوقه‌اش، غرق شدن نامزدش در یک سفر تفریحی و باز شدن پایش به دادگاه او دوباره ازدواج کرد و فعالیت‌های عادی و روزانه‌اش را سر گرفت. اما ناگهان خبری همه‌راشوکه کرد. جسد علیرضا پهلوی در منزل شخصی‌اش درحالی‌که مسورد اصابت گلوله قرار گرفته بود، پیدا شد.پیش از پایان تحقیقات پلیس، رضا پهلوی در بیانیه‌ای اینترنتی اعلام کرد که برادرش به‌دلیل مشکلات روحی و روانی خودکشی کرده است.

دلیلی که با آنچه‌ظرفران سلطنت از روحيات شاپور علیرضا سراغ داشتند، قانع‌کننده نبود. درباره معمولی مرگ شاپور علیرضا در میان سلطنت‌طلبان، فرضیه‌های مختلفی مطرح شد، اما این فرضیه واقعی‌تر به نظر می‌رسید. برخلاف ادعای رضا پهلوی در مصاحبه با رسانه‌های فارسی زبان، او صراحتاً در مصاحبه فریضه‌های مختلفی را مطرح شد، اما این فرضیه مطرح شد، اما این فرضیه مطرح شد، اما این فرضیه

فرحناز، روابط جنسی نامشروع با برادر فرحناز دختر دوم محمدر شاه‌شاه در اسفندماه سال ۱۳۴۱به دنیا آمد.او تحصیلات خود را در ایران و در مدرسه ویژه نیواوران در تهران انجام داد ولی با وقوع انقلاب ۱۳۵۷ ایران در نوجوانی به همراه خانواده خودناگزیر به‌فرار از کشور شد. در اوایل دهه ۸۰به مصر روبرعدها به آمریکا رفت. او خواهر تنی رضا پهلوی، علیرضا و لیلیا پهلوی است و با سرمایه‌هنگفتی که از ایزه پدرش به‌دست آورد، سه‌هلمدار چند مؤسسه و کارخانه‌بزرگ آمریکا شد. فرحناز در برخی از مهمانی‌های دربار به‌دلیل نداشتن جذابیت ظاهری حتی دعوت نمی‌شده و خانواده پهلوی وی را مانند جزمی‌ها در پستونگه‌می داشتند. گفته شده‌از آنجا که وی نتوانست با ستار خواننده‌یاب‌قبل از انقلاب ازدواج کند برای جبران این شکست عشقی به‌برادرش رضا پهلوی پناه بردو این روابط عاطفی باعث شد پس از مدتی روابط جنسی نامشروع میان این خواهر و برادر شکل بگیرد. این روابط تا سال‌ها بعد در خارج کشور نیز ادامه داشتند و حتی گفته می‌شود علیرضا پهلوی یکی از مخالفان این نزدیکی جنسی بوده و بارها به برادر هوسپاز خود تذکر داده بود ولی غریزه شهوت رضا پهلوی را کور و کر کرده بود و بی‌توجه به این هشدارها به روابط خود ادامه می‌داد و گفته می‌شود یکی از دلایل مرگ مشکوک علیرضا پهلوی که همه نزد یگان خاندان پهلوی آن را متوجه رضا پهلوسی می‌دانند مخالفت و تهدید علیرضا پهلوی به افساشی روابط نامشروع برادرش با فرحناز و دوست دختر علیرضا بوده‌است.

لیلا: ناکام در زندگی

لیلا پهلوی است و با سرمایه‌هنگفتی که از ایزه پدرش به‌دست آورد، سه‌هلمدار چند مؤسسه و کارخانه‌بزرگ آمریکا شد. فرحناز در برخی از مهمانی‌های دربار به‌دلیل نداشتن جذابیت ظاهری حتی دعوت نمی‌شده و خانواده پهلوی وی را مانند جزمی‌ها در پستونگه‌می داشتند. گفته شده‌از آنجا که وی نتوانست با ستار خواننده‌یاب‌قبل از انقلاب ازدواج کند برای جبران این شکست عشقی به‌برادرش رضا پهلوی پناه بردو این روابط عاطفی باعث شد پس از مدتی روابط جنسی نامشروع میان این خواهر و برادر شکل بگیرد. این روابط تا سال‌ها بعد در خارج کشور نیز ادامه داشتند و حتی گفته می‌شود علیرضا پهلوی یکی از مخالفان این نزدیکی جنسی بوده و بارها به برادر هوسپاز خود تذکر داده بود ولی غریزه شهوت رضا پهلوی را کور و کر کرده بود و بی‌توجه به این هشدارها به روابط خود ادامه می‌داد و گفته می‌شود یکی از دلایل مرگ مشکوک علیرضا پهلوی که همه نزد یگان خاندان پهلوی آن را متوجه رضا پهلوسی می‌دانند مخالفت و تهدید علیرضا پهلوی به افساشی روابط نامشروع برادرش با فرحناز و دوست دختر علیرضا بوده‌است.

لیلا: ناکام در زندگی

لیلا سومین دختر محمدرضا پهلوی و آخرین فرزند او فرح پهلوی است که در سال ۱۳۴۹ «فرودین» به دنیا آمد. او کوچک‌ترین خواهر رضا پهلوی، علیرضا پهلوی، فرحناز پهلوی و خواهر ناتنی شهنواز پهلوی بود. با پیروزی انقلاب ۱۳۵۷ ایران در سن هشت سالگی مجبور به ترک ایران به همراه خانواده‌اش و فلسفه اسکاندیناویایی به اتمام رساند. او با وجود داشتن تحصیلات عالی در رشته ادبیات تطبیقی به‌شدت افسرده بود و از سردردهای شدید میگرن و درد‌های عضلانی رنج می‌برد. همین موضوع باعث شده بود که گوشه‌ عزلت‌گزیند و در جمع دوستان حاضر نشود. شکست عشقی او آخرین قطره از این جام بود که او را بریز ساخت و در ۳۱سالگی دست به خودکشی زد. علت مرگ او را استعمال بیش از حد قرص‌های مسکن و داروهای اعصاب بیان کرده‌اند. در سال ۱۹۸۸میلادی در کنار قبر مادر بزرگش در پاریس دفن شد.

بیشتر بدانیم

آهی و فرحناز

نمونه‌دیگر جریان دلدادگی شهریار آهی (بیشکار مالی تیمسار اوسلی) و فرحناز بود.از همان روزهای اول که آهی به‌مرکش آمد، بر آن شد که دل فرحناز را به‌دست بیاورد. اما به‌دست آوردن فرحناز، دختری که در عین حالی‌که در آرایش کردن افراطی و در لباس پوشیدن بی‌پروا بود، ولی در روابط سختگیر و طالب عشق و دلدادگی بود، نیاز به برنامه‌ریزی دقیق داشت؛ به‌خصوص که فرحناز، دوست پسری هم به‌نام نادر معتمدی که از کودکی با او و رضا بزرگ شده بود، داشت.

کتاب پس از سقوط، خاطرات مسعود انصاری

ازدواج ناکام شهنواز و اردشیر زاهدی

ازدواج شهنواز و اردشیر زاهدی به‌دلیل بایندنبودن اردشیر زاهدی به زندگی زناشویی چندان نیابید و در سال ۱۳۴۳ به

جدایی انجامید. در یکی از اسناد ساواک، دلیل طلاق این دو، لایالی‌گری شهنواز در روابط نامشروع با شهرام پهلوی نیا، فرزند اشرف بیان شده‌است:

«من یک شب بعد از مهمانی، والا حضرت شهنواز والا حضرت شهرام را سوار کردم. در عقب اتومبیل کاری کردند که من خجالت کشیدم. جعفر گفت: مگر والا حضرت خانم اردشیر زاهدی نبود؟ اکبر گفت: چرا جدایی‌شان هم روی همین کارها شده؛ یعنی این نقشه‌ها را والا حضرت اشرف می‌کشد که والا حضرت شهنواز را برای شهرام بگیرد. اردشیر هم که مرد متعصبی بود، از اینطور کارها خوش نیامد و گفت: یا نباید به تمام کاخ‌ها بروی یا اینکه از هم جدا شویم. باز هم والا حضرت اشرف جلو افتاد آن قدر گفت تا کارشان به طلاق انجامید؛ ولی شاهنشاه نگذاشتند زن شهرام بشود.»

زنان دربار به روایت استاد ساواک

ممنوع‌الورود به کاخ

محمدرضا شاه، جدایی و طردهایی را که خود تجربه کرده بود، در مورد نخستین فرزندش، شهنواز تکرار کرد. هنگامی که این دختر بچه ۶ساله شد، او را به یک مدرسه خارجی در سوئیس فرستاد. وی به‌مدت ۵سال در آنجا زندگی کرد، بدون آنکه با پدر خود ملاقاتی داشته باشد؛ فقط مادرش ملکه فوزیه با او دیدار می‌کرد. در سال ۱۹۵۱ (۱۳۳۰) هنگامی که ۱۱ساله شد و درست به اندازه سال‌های نوجوانی شاه در خارج از کشور زندگی کرده بود، به او اجازه داده شد که برای گذراندن تعطیلات تابستانی به تهران بیاید. در این ماه‌ها، وی در خانه کوچکی در نزدیکی کاخ شاه اقامت گزیده بود؛ او اجازه نداشت در کاخی که شاه و همسر دومش (ثریا سفندیاری) در آن زندگی می‌کردند اقامت کند.

ماروین زویتس، شکست‌شاهانه

ماجرای خیانت به علیرضا

یکی از این روزها، علیرضا با دوست دخترش شاه‌پری به دیدار رضا پهلوی آمد. من و رضا و شاه‌پری نشستیم بودیم و به موسیقی ملایمی گوش می‌دادیم و از هر دری حرف می‌زدیم. در این بین متوجه‌شدم که شاه‌پری، بدجوری به رضانگه می‌کند و رضا هم از این دلبری استقبال می‌کند و به قول معروف اشارات نامه رسان شده‌اند. پیش از آن که کار خراب‌تر شود، در فرصتی به رضا گفتم: او دوست دختر برادر توست و ظاهراً هم علیرضا از او خوشش می‌آید. رضا گفت: نظر علیرضا در این مورد بر سرم، فرادی آن روز علیرضا را خشمگین و ناراحت دیدم، در حالی‌که مرتب‌قدم می‌زد و تکرار می‌کرد (Elshefte Grande) که ظاهراً منظورش این بود که از پشت به او خنجر زده و در حق او نامرئی شده‌است، سعی کردم کمی آرامش کنم. گفتم مرتاضی نبودم، مسئله را به‌خود رضا و شاه‌پری واگذار کردم؛ زیرا هرگز فکر نمی‌کردم رضا در حق من چنین‌کند و با دختر چنین بی‌وقا باشد. البته دختر هم اصرار داشت که هر دوی آنها را دوست دارد، به هر حال رابطه‌ی او و شاه‌پری ادامه یافت. این اتفاق چنان علیرضا را ناراحت کرد که آن را یکی از دلایل اقدام به‌خودکشی او می‌دانند.

کتاب پس از سقوط، خاطرات مسعود انصاری

شهنواز، جهانیانی وال.اس.دی

خدایا چه شب بدی است، دارم دیوانه می‌شوم، امشب شهنواز وارد شد. خودم به فرودگاه رفتم و او را برداشته به کاخ سعدا باد بردم. در راه چقدر صحبت، دلالت و خواهش کردم که تو را به خدا تا شاهنشاه را زیارت نکرده‌اید، خسرو (پسر سپهبد خلبان نادر جهانیانی) را نبینید؛! ایشان قولی به من دادند و بعد هم به مورد مباحث فلسفی صحبت کردیم که آیا استعمال آل.اس.دی صحیح است یا نه؟ عرض کردم جان من، این دواۓ پدسرگ، سلول‌های دماغ شما را از بین می‌برد و قابل تحمل نیست. ایشان معتقدند که مثل سیگار یا قلیان است. باللعجب در تأثیر این پسر (خسرو جهانیانی) پدرسگ روی این دختر، به هر صورت منزل آمده، به پدر خسرو، سپهبد جهانیانی تلفن کردم که اگر می‌خواهید کار خسرو به سامان برسد، نگذارید امشب پیش والا حضرت برود. بیچاره به من گفت: خسرو پیش برن سن غلی، پسر مرحوم علیرضاست و یک هفته است که از پیش ما فرار کرده‌است؛ تمام امیدهایم میدل به پاس شد.

کتاب یادداشت‌های امیر اسدالله علم